

Vergaderjaar 2014–2015

28 638

Mensenhandel

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 127

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 november 2014

Inleiding

De aanpak van mensensmokkel is een prioriteit van dit kabinet. Mensensmokkelaars maken misbruik van de kwetsbare posities van migranten die naar de EU willen reizen. Door de grote bedragen die aan de smokkelaars moeten worden betaald, lopen gesmokkelden het risico dat ze in schrijnende situaties terechtkomen. Mensensmokkel is een grensoverschrijdend probleem en vraagt om een multidisciplinaire aanpak op nationaal en internationaal niveau. Voor een effectieve en efficiënte aanpak van de smokkelaars is ook de samenwerking met de landen van herkomst of transit van groot belang.

De verhoogde instroom in het voorjaar van met name Eritrese en Syrische asielzoekers naar Nederland bevestigde het beeld dat veel asielzoekers met de hulp van mensensmokkelaars naar Nederland reizen. In mijn brief van 19 mei jl. (Kamerstuk 19 637, nr. 1820) heb ik aangekondigd welke maatregelen ik neem om mensensmokkel naar Nederland tegen te gaan. Met deze brief informeer ik Uw Kamer over de resultaten van deze maatregelen.

Resultaten maatregelen aanpak mensensmokkel

De Koninklijke Marechaussee (KMar), het Openbaar Ministerie (OM), de politie, de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND), het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers (COA) en het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) hebben in de afgelopen maanden zeer intensief samengewerkt om meer zicht te krijgen op de verhoogde migratiestroom van Eritreeërs en Syriërs. Daarnaast was het doel om de georganiseerde smokkel van deze groepen op te sporen en smokkelaars te vervolgen. Hiervoor is een Landelijke Staf Grootchalig Bijzonder Optreden (LSGBO) migratiecriminaliteit, een landelijke samenwerkingsstructuur, opgericht.

Vanuit de LSGBO is gestuurd op de handhaving, opsporing en intelligence van de KMar en Politie rondom de aanpak van mensensmokkel van Eritreeërs en Syriërs. Deze aanpak van de LSGBO migratiecriminaliteit was effectief. In de periode mei tot en met oktober 2014 zijn meer dan 230 personen geregistreerd voor aan mensensmokkel gerelateerde incidenten. Verder zijn ruim 110 verdachten aangehouden.

Met de inrichting van deze structuur kon er tussen de verschillende diensten snel worden geschakeld en werd de beschikbare informatie snel tussen de betrokken partners gedeeld. De IND, KMar en Politie hebben op gecoördineerde wijze de reisroutes en modus operandi van de smokkelaars dan wel de faciliteerders, zoals reisagenten, in dit proces onderzocht. Dit hebben ze onder meer gedaan aan de hand van gehoren van asielzoekers. Hierdoor was het mogelijk om binnen een kort tijdsbestek een beter beeld te krijgen van de migratiestromen en modus operandi van de mensensmokkel van Eritreeërs en Syriërs naar Nederland.

Uit dit beeld blijkt dat het merendeel van de Eritreeërs en Syriërs via de zuidelijke lidstaten, met name via Italië, het Schengengebied binnenkomt. Deze migranten gebruiken vervolgens verschillende vervoersmiddelen (auto, bus, trein of vliegtuig) om door te reizen naar andere lidstaten, waaronder Nederland.

Op basis van deze informatie en analyses, informatie van Frontex en Europol en de Duitse en Belgische autoriteiten zijn er door de KMar en politie op specifieke locaties en vervoersmiddelen (stations, luchthavens, internationale treinen en bussen) gerichte controles uitgevoerd. De KMar en Politie hebben gesprekken gevoerd met busmaatschappijen en hen gevraagd alert te zijn op mogelijke signalen van mensensmokkel.

In het kader van de LSGBO zijn onder gezag van het Openbaar Ministerie, door de KMar en politie circa 20 projectmatige onderzoeken verricht naar mensensmokkel. Onderzocht is onder andere of er sprake is van criminele samenwerkingsverbanden. Uit de onderzoeken blijkt dat de stromen van Eritreeërs en Syriërs naar Nederland in enige mate professioneel georganiseerd zijn. Uit deze onderzoeken blijkt voornamelijk echter niet dat sprake is van een crimineel samenwerkingsverband in Nederland.

In het kader van de LSGBO is ook de media actief benaderd om mensensmokkel naar Nederland te ontmoedigen. In Opsporing Verzocht is bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor het onderwerp mensensmokkel en de indicatoren ervan. Hiermee is beoogd de Nederlandse burgers en de Syrische en Eritrese gemeenschap meer bewust te maken van signalen van mensensmokkel. De uitzending is daartoe in beide talen vertaald en verspreid in asielzoekerscentra. Op deze oproep is relevante informatie ontvangen, die een bijdrage heeft geleverd aan een aantal concrete handhavingsacties op het gebied van mensensmokkel.

Europa

Ook in Europees verband zijn maatregelen getroffen om mensensmokkel naar de EU nog effectiever aan te pakken. Het project illegale immigratie van het European Multidisciplinary Platform Against Crime Threat (EMPACT) richt zich specifiek op de bestrijding van mensensmokkel naar en binnen het Schengengebied. Binnen dit project worden verschillende operationele acties door de lidstaten uitgevoerd om mensensmokkel aan te pakken. In 2015 zal onder leiding van Frankrijk en in nauwe samenwerking met Nederland en het Verenigd Koninkrijk een operationele actie worden uitgevoerd om mensensmokkel vanuit de zuidelijke lidstaten naar Noord- en West Europa tegen te gaan. Daarnaast is een liaison van het OM geplaatst in Italië. In de aanpak van mensensmokkel vanuit de

zuidelijke lidstaten vervult deze liaison een belangrijke rol. Deze liaison moet de verbinding maken met de Italiaanse autoriteiten, zodat gezamenlijk wordt optreden tegen mensensmokkel. De voorbereidingen hiertoe zijn reeds door de liaison in gang gezet.

Vervolgstappen

De LSGBO heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de aanpak van mensensmokkel. Daarom heb ik besloten dat het werk van de LSGBO binnen de bestaande organisaties structureel wordt voortgezet. De werkwijze van de LSGBO verandert voor wat betreft de sturing van de LSGBO naar een multidisciplinair team. Het multidisciplinair team bestaat uit vertegenwoordigers van de KMar, Politie, OM, IND en COA. Dit team zorgt ervoor dat alle betrokken organisaties snel en effectief kunnen anticiperen op secundaire migratie naar Nederland en de daarmee samenhangende vormen van grensoverschrijdende migratiecriminaliteit zoals mensensmokkel.

Daarnaast zullen deze organisaties een barrièremodel ontwikkelen en daarmee de multidisciplinaire aanpak van mensensmokkel verder uitwerken. Het doel van dit model is dat er barrières voor de mensensmokkelaars en migranten worden opgeworpen zodat mensensmokkel minder aantrekkelijk wordt. De uitkomst van dit traject, het ontwikkelen van een multidisciplinaire aanpak mensensmokkel, zal worden gebruikt als Nederlandse input voor het EU plan tegen mensensmokkel. De verwachting is dat de Europese Commissie in dit plan een aantal concrete maatregelen zal voorstellen om mensensmokkel op Europees niveau effectiever aan te pakken. Dit plan wordt medio 2015 verwacht.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven